

Yêu thích những loài và muôn tánh

Tác Giả: Quỳnh Giao

Thứ Năm, 06 Tháng 10 Năm 2011 04:30

Khi còn bé, vào lớp học môn Triết, người tôi viết không thấy vui bằng vào chùa, hoặc học nhạc hay... ở nhà!

Quỳnh Giao không hiểu sao và cho đến giờ này vẫn chưa hiểu (!) lý do nào mà học trò trung học tôi phải nghe hàng giờ một số ý kiến về luận lý học, tâm ý hay luân lý học của môn Triết. Thấy cô thì cũng nghe nhói nhét vào đầu lũ trẻ những câu chuyện của ông Bergson hay Descartes xa lạ nào đó, trong khi học trò ngơ ngác nhìn ra cửa sổ, hay lên chuyện cho nhau mà y học ô mai!

Chỉ vì sau đó, qua giờ văn chúng tôi lại được lôi vào một thế giới khác.

Thế giới của những câu chuyện Nguyễn Du với thân phận nàng Kiều hay chuyện “tài mệnh tương đố,” trong khi hai câu Nguyễn Công Trứ và Cao Bá Quát thì cãi nhau về cái là xuất và nhập, nên tìm công danh hay nên học nghề nhân? Ít ra thì mấy tác giả này cũng... nói tiếng Việt, chứ lâu lâu mới pha câu chữ Hán như “cơm chính đờo đờo tởch tà cớ bí - hời cuống lan nhi chớng bách xuyên”!

Về đến nhà thì con bé lại lọt vào một cõi riêng, với những lời nói của bà ngoại tôi nói về phép xử thế ngoài đời, “yêu nhau cũng tròn,” hoặc “bầu thì tròn, ống thì dài”... Nghe ngác hời thì thấy lạ mà nghe từ ông Kant, Bergson hay Descartes nào đó ở trong lớp. Rồi chúng ta có buổi học về chi phí và nhu cầu không khéo thì học thói xử sự của người khác.

“Chẳng buồn mà chớ” trở thành chân lý, những vì con nít không biết chớ nên nhieu khi cha mẹ chớ giùm. Con bé đó hay ăn quà, thế ng bé này cha nói đời, đờa nhờ kia thì cũng liếm mép cớ ngày!

Lên lên một chút và vào buổi học thì càng hoang mang hơn khi đoán là các ông thầy Triết ngày xưa phải dùng sách Tây. Vì vậy, các ông phải đánh với với hai cuốn từ điển của Đào Duy Anh để xem chữ này chữ kia của Pháp thì nên dịch thế nào sang tiếng Việt. Mà thế ng thì là những tiếng Hán Việt cho nên mấy phải có hai cuốn.

Lúc ấy thì mấy thầy thông cảm hơn với các tác giả đời xưa khi các câu viết câu “nhân sinh hào kiết bất vong hỷ - muộn đời thế hãy ghim cho lúng túng.” Cũng là chữ Hán-Việt, với hàm ý là triết sinh những tài thì hay bất trui rèn bằng nghề chớnh gian nan, đời sau này sẽ có lúc dùng! Đời này là

Yêu thích ng muon loai va muon tinh

Tác Giả: Qu nh Giao

Thứ Năm, 06 Tháng 10 Năm 2011 04:30

cach gi i thich chuy n tai va m nh, hoc "ch tai li n v i ch tai m t v n."

Tuy nhen, "tai" v i "tai" thi cai nao di tr c? Vi b nhi u tai ach ma tr thanh ng i tai, hay vi co tai nen c hay g p chuy n tai ng c do m t ong Xanh nao do tren tri ganh ghét ma giáng lên đ u mình?

Ng m l i thi co th đoán ra vi sao ma nhi u ng i phát điên! Nh ng ch a h t đầu.

Vi l u tr s p tr ng thanh l i đ c gi i thi u v i m t ong Ph -r t nao do v sau l i đ c g i l i là ong Ph -roi, t c là cha đ c a môn tâm phân h c mà co ng i khác đ ch là phân tâm h c! Đó là Sigmund Freud, khi thi đ c theo ki u Tây, khi đ c theo ki u Anh.

Ch bi t r ng ong c này đ y ta là loai ng i b chi ph i b i nh ng đ ng l c chìm sâu trong vô th c. Mãnh li t nh t là nh ng đ ng l c sinh đ c. Hóa ra, ch ng co Ông Xanh hay Bà Nguy t nao do tren tri mà là nh ng b n năng b m sinh t khi oe oe chào đ i đã khi n chúng ta nói th này làm th n !

Nhi u ong bà vi t văn đã đào sâu vào cõi vô th c hay ti m th c y mà sáng tác khi n chúng ta phát khùng vi nh ng truy n con trai yêu m mà co manh tâm gi t cha... Truy n nh th m i là tân k ch ?

May là vào ngay thi k hoang mang cùng c c đó, nhi u ong khác l i ch ra con đ ng gi i thoát c a ong Suzuki qua cu n Thi n tông! Vô minh c đ y! Không th t đầu!

Vi th , đã co m t thi i mà Sài Gòn năm x a c a chúng ta co ong Freud đ ng bên này đ ng mà ch . Bên kia l i co ong Suzuki gi ngón tay ch ra h ng khác, lên t n m t trắng. gi a là m t l p ng i ra dáng trí th c vi nhìn s đ i t m t cõi th m nào đó r t cao xa. Vào trong chùa thi l i nghe câu "Nam Mô A Di Đà Ph t," "t đ i giai không" và th y gi ng là không co vô minh mà ch ng co chuy n h t vô minh, "vô vô minh - vô vô minh t n"!

Bây gi , khi m i chuy n đã l ng, đ n l t chúng ta nhìn l p tr và nh ng tr n tr c c a chúng. Nói nh Ph m Duy trong bài "K Ni m": xin đi l i t đ u...

Tr th t t nhiên là b ngo i c nh chi ph i, nh ng n i tâm cũng co v n đ hay câu h i. Ngo i c nh khi n chúng càng co nhi u câu h i h n và đôi khi đ n đ n ph n ng mà ng i l n không bi t n u không đ ý tìm hi u. N i tâm c a chúng không ch co nh ng đ ng l c m ám c a đ c tính và ngo i c nh cũng ch ng là cha m anh ch em. Ngo i c nh y là b n bè, tr ng l p, truy n hình hay c tr m trò ch i game và ngàn truy n hoang đ ng.

Trong th gi i đó đ a tr mu n đ c yêu th ng nên s n sàng nh ng c m x áo v i chúng b n. Khi y, chúng ta th y là m t đ a bé đ th ng. Nh ng cũng đ a tr này l i mu n lôi kéo s chú ý c a ng i khác và đôi khi co ph n ng ganh ghét kèn c a đ đ c c ng chi u nh t. Gi a tính hòa nhã và l i tai ng c, chúng ta đã m ng t ng ra s đ u tranh gi a thi n và ác, v tha hay v k .

Th r i khi th y khó dung hòa đ c hai c mu n trái ng c, là co nhi u b n nh t l p hoc là

Yêu thương muôn loài và muôn tánh

Tác Giả: Quỳnh Giao

Thứ Năm, 06 Tháng 10 Năm 2011 04:30

Đã a giờ i giang ngang ng nh nh t tr ng, đã a tr có khi l i ch n con đ ng th ba. Đó là l i th i lui v v i con búp bê, ng i ch i m t mình. Chúng nói và hát nh Văn Cao, “ta ca trái đ t còn riêng ta”!

Khi đã a tr c ph i m t mình lòng vòng vòng gi a ba ng đ ng, mà hình nh ng nào cũng quy vào cái “ngã,” chúng r t c n đ n s d n đ t c a ng i thân chung quanh. Tr ng h p c c đoan nh t là khi chúng không th dung hòa đ c c ba đòi h i tâm lý y thì chúng ta có v n đ !

Quỳnh Giao b ng đ ng bàn n th n nh v y vì tr i m a nghe l i m t bài “Đ o Ca,” l i Ph m Thiên Th , nh c Ph m Duy và hòa âm c a H Đăng Tín.

Nghe l i câu “yêu muôn loài và muôn tánh... mai sau ch ng s ng m t mình.”

S ng m t mình có th là m t c nh ng xã h i hay gia đình mà cũng là m t hoàn c nh tâm lý. Nh ng cách mình yêu ng i, và c chúng sinh muôn tánh, có khi là cách s ng h nh phúc. H n là ch chú ý đ th a m n nh ng đòi h i thâm sâu mà ông Freud nói đ n, ho c chuy n cao xa nh ông Suzuki ch ra.